

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

<p>PRETIULU ABONAMENTULUI. Pentru Austro-Ungari'a: Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr. Pentru Romani'a si strainetate: Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.</p>	<p>PRETIULU INSERTIUNILORU: Pentru publicatiunile de trei ori ce contien cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.; si mai sus 5 fl v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Èr banii de prenumeratiune la TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.</p>
--	--	---

INVITARE DE PRENUMERATIUNE

LA

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Fóia bisericésca scolastica, literara si economica.

Cu inceputulu anului 1893 stilulu vechiu deschidemu a bonamentu nou la „Biseric'a si Scól'a.“

Rugàmú pre toti domnii abonenti de pana acuma, cari dorescu a avé fóia nóstra si pe viitoriu, se binevoiésca a tramite la „Tipografi'a diecesana“ pretiulu de prenumeratiune care e:

PENTRU AUSTRO-UNGARI'A:

PE UNU ANU 5 fl. — cr.
 „ 1/2 „ 2 fl. 50 cr.

PENTRU ROMANI'A SI STRAINETATE:

PE UNU ANU 14 franci.
 „ 1/2 „ 7 fr.

Sprijinulu moralu si materialu, de care pana acuma s'a bucuratu fóia nóstra, ne indreptatiesce a sperá, cà si in viitoriu vom fi imbratisiati de aseminea simpathii calduróse precum si de bunavointi'a nestramutata a On. Publicu cetitoriu.

Redactiunea.

La Nascerea Domnului.

Omú este om si numai om.

Si in faptulu ca omú este om si numai om, sta ascunsa tóta tain'a vietii omenesci.

Se nasce omú pre lume, si bucuria se face in cas'a celui nounascut. Nimenea nu póte scí, si nu póte spune, ce sórte lu-ascépta, ce greutáti si necazuri, ce placeri si bucurii vor întâmpiná pre noul cetatién al pamentulu. Si totusi lumea se bucura de nascerea dênslui.

Unu contrastu aprópe nentieles ni-se infaci-siéza in acésta bucuria, mai cu seama când o vedem la ómeni, cari in facia greutátilor si necazurilor vietii de atâtea ori s'au potut sêmíti nemultiemiti cu starea si cu viéti'a lor. Si cu tóte acestea este naturala acésta bucuria. Si mai este înca cev'a. In prunculu nou nascut, vede tatal si mam'a pre barbatulu de odinióra, carele prin activitatea si virtutile sale va face onóre familie si in acelasi timp va fí razimul si sprijinul lor in dilele betranetielor.

Si acest dor al parintilor se realiséza; dar se întâmpla din nefericire pré de multe ori si contrariulu, si anume ca nu se realiséza.

Si nu se realiséza acest dor al parintilor si in genere al lumii, cá fiecare omú, carele vine in lume se fia, si se devina pentru sene si pentru societatea, carei a apartiene, barbatulu, de carele s'au legat óre când atâtea sperantie, pentru ca omulu este omú, si numai omú, si cá atare supus indoielii tocm'a in ceea ce ar trebui se-i fia mai pretiosu: in materia de credintia.

De nouesprediece veacuri lugesce cu tóta stralucirea ei dumnedieésca pescer'a din Vifleemul Iudeii. Dar lumea este inca fórte departe de a vedé realisandu-se imperati'a lui Dumnedieu pre pament. Suntem inca fórte departe de idealulu cuprinsu in vecinile cuvinte ale Domnului de a fí si a deveni odata „o turma si unu pastoriu.“

Pentru ce?

Este o slabitiune a naturii omenesci, cá omulu „se nu faca binele, carele lu-voiesce, ci reulu, pre carele nu-lu voiesce“.1)

1) Pavel catra Romani cap 7. v. 19.

Pentru a mantú pre omu de pecat si a-lu emancipá de sub lantiurile acestei si altor slabitiuni a luat astadi corpu omenescu in pescer'a din Vifleemulu Iudeii Domnulu Ceriului si al pamentului.

Dar omulu este om, si n'mai om. Si precum odinióra omulu celu dantai la vorbele ademenitórie ale siérpelui cutéza a crede, ca mancand din pomulu cel oprit va fi mai intielept decât Facetoriul seu: toema asia de nouespredece vécuri s'au gasit totdeun'a ómeni, cari s'au incercat a-se face mai intielepti decât Dumnedieu, — cari au privit de virtute a tagadú si a propovedú tagaduirea Dumnedieirii Celui ce astadi se nasce in Vifleem.

Ér rezultatulu acestei tagadúiri a Dumnedieirii Mantuitoriuului lumii lu-vedem, si sémтим manifestandu-se cu multa putere in lips'a omului de capacitatea de a nimerí calea, pre carea mergénd se-si póta faurí siesi o statornica bunastare vremelnica si vecinica.

Nici o ideia din câte s'au ivit in lume dela inceput si pana astadi nu a avut atáti'a dusimani, cá ideí'a, si respective dogm'a: ca Mantuitoriuulu lumii, Domnul nostru Iisus Christos este Dumnedieu a de verat din „Dumnedieu a de verat,“ si in legatura cu acést'a dogm'a despre divinitatea bisericiei si a preotiei.

Cei ce au luat asupra-si acésta nefasta missiune au urmarit de sigur unu scopu, si anume: cá se slabésca autoritatea doctrinei evangheliei, si in locul acestei'a se ridice autoritatea cuventului lor; ér cuventulu omului nepoténd nici odata inlocuí doctrin'a cea vecinica a lui Dumnedieu, si pre de alta parte avénd glasulu de sirena al siérpelui din paradisu, conduce fara intrerumpere pre omu din pecat in pecat, din nefericire in nefericire, astfelu, precum le vedem pre acestea repetiéndu se in decursulu veacurilor, — si precum le vedem manifestandu-se in lumea de astadi, când sub masc'a unei false civilisatiuni se impedecca tendenti'a naturala a omenimei de a traí si a-se desvoltá, si a-si faurí bunastare si fericire traínd si lucrând in spiritulu evangheliei Domnului.

Schimbarea de idei facéndu-se astadi intre ómeni mult mai repede cá in trecut; si fiind de altcum omulu, pentru ca este om, din natur'a lui predispus a crede mai mult ceea ce este de reu, decât ceea ce este de bine, — este natural, ca ideile gresite, ideile tendentióse in contra divinitáti Mantuitoriuului Chistos, in contra divinitáti bisericiei si preotiei au inceput pre ici, pre colo, a-se aretá si in poporulu nostru. Aceste idei gresite se ved pre alocuria in indiferentismulu facia de religiune si biserică, in nepasarea facia de datinele religióse si nationale, in schimbarea portulu nationalu si altele.

Contra acestor idei gresite biseric'a si scól'a nóstra este chiamata a luptá din tóta puterea, pentru ca ele lovescu, si se incérca a-ne nimici ceea ce ne-a fost si ne este mai pretios: legea si limb'a.

Este principiu al: eligiunei crestine, ca omului nu-i este iertat nici odata a luá ceea ce este al altui'a; dar fiecare om este detoriu a conservá si a desvoltá ceea ce este al seu. Acést'a este ceea ce ne invétia, si pretinde dela noi religiunea crestina, si biseric'a nóstra n'a incetat nici odata a-si face detorinti'a de a invetiá acésta evangelica doctrina pre credinciosii sei. Ne-am gasit inse si ne mai gasim inca cá biserică si cá poporu intrun periodu de transitiune. Si n'am potut face totul, mai cu seama ca ne-am aflat facia cu multe greutáti si necazuri din afara si cu multe greutáti si necazuri dinlauntru. Suntem en totii de acord asupra punctulu de manecare, carele se reasuma in faptulu, ca toti voim se traím, si se-ne desvoltám cá biserică si cá poporu cu individualitatea s'a nationala. Nu totdeun'a ne-am aflat inse in deplin acord si in deplina consonantia cu calea si cu mijlócele, cari pot se-ne conduce cu sporiu si succes catra acest scop.

Si póte ca nici nu s'ar fi potut altcum, dupa ce prin acésta stare au trebuit se tréca tóte popórele, cari se gasesc in stadiulu de desvoltare, in carele ne gasim noi. Este trecetoriu, si nu póte fi de o lunga durata la noi acest stadiu, pentru ca este o prengrijire a provedintiei divine, cá popórele, cari posed vitalitate de ajuns, se-si póta cresce din sinul lor totdeun'a ómeni vrednici, cari se-le póta conduce cu succes la bunastare si fericire.

Si deci „sus se avem inimile.“

Privim astadi in serbatórea Nascerii Domnului si in tóte dilele vietii nóstre asupra pescerii din Vifleem.

Vedem in acésta privelisce a nóstra, ca Domnulu Ceriului si al pamentului se cobóra din Ceriuri, si iea corpu omenescu in o pescera; ér faptulu acest'a simboliséza vecinicu, ca seracului si celui necajit i-este deschisa calea catra imperati'a Ceriului si catra buna stare si fericire prin venirea Domnului pre paméntu si prin credintia intr'ensul si in Cel ce L'au tramis.

Acést'a este insemnatatea sfintei serbatori de astadi.

Se nasce Domnulu pre pamentu, Elu, prin Carele tóte, s'au facut, — cá prin Nascerca Lui lumin'a cerésca, carea singura este in stare se conduca pre omu catra buna stare vremelnica si vecinica, se devina un bun comun pentru tóte neamurile.

Si Domnulu vecinic petrece cu noi in sant'a Lui biserică; ér biseric'a si desvoltarea prin biserică a fost in tóte timpurile punctul de manecare, carele a avut o influentia hotaritória in lupt'a de veacuri a neamului romanesc pentru esistentia si desvoltare. Ér daca cu abatere deia acésta programa a vietii nationale a poporului nostru s'a vediut, si se mai vede pre ici, pre colo unu feliu de recéla, seau chiar instreinare dela datinele relegióse si dela asiezmintele bisericiei, — acést'a este semnulu, ca am

intrat in unu nou stadiu, in carele biseric'a si scol'a timpului nostru este chiamata, cá se se afirme pre sene in mesura mai mare, de cum a potut, si a fost trebuintia pana acum cá factorulu conducetoriu al poporului pre tóte terenele vietii. Luàm cunoscintia astadi mai mult decât ori când de acésta trebuintia, pentru ca in serbatórea de astadi vedem nascendu-se omul, Carele cá Dumnedieu imbina natur'a s'a dumnedieésca cu tipulu omului pamentescu, cá astfelu Dumnedieu-Omul se-ne arete in mod intuitiv, priceput si intieles de toti, se-ne arete, cum trebuie se fia, si cum se traiésca omulu, cá din calitátile inalte, cu cari l'a inzestrat Dumnedieu se póta face unu capital, prin a carui nimerita folosire si intrebuintiare se-si póta faurí cu deplin succes bunastarea vremelnic'a si vecinica, dupa carea insetéza.

Omulu este om, si numai om; si Dumnedieu a luat tipul omului, pentru cá omul se aiba in Dumnedieu-Omulu prototipulu si idealul vietii omului. In Dumnedieu-Omulu vointi'a dumnedieésca stepanesce, si conduce vointi'a omenésca, cá din acésta vointia omul tuturor timpurilor se pota invetiá, ca omulu numai intru atât'a are basa si titlu la buna stare si fericire, intru cât vointi'a s'a omenésca o supune vointiei celei vecinice a lui Dumnedieu depusa in sant'a Lui evangelia si in desvoltarea istorica a bisericiei, — si intru cât omul se folosesc de acele daruri dumnedieesci, cari se revérsa prin biseric'a si ierarchia asupra credintiosilor.

Tienend cont de traditiunile remase din betrani si de desvoltarea istorica a neamului nostru, — ne inchinàm astadi gratiei provedintiei. Gustam din acésta pane cerésca si dar dumnedieesc. Dar in același timp ispitele vietii si acea gresita civilisatiune a timpului, in care traim, ne conturba liniscea si mangaiarea ce o avem; si intocma cá odinióra apostolului Petru ne dice si noue, cá se-ne dechiaràm, ca „nu cunóscem pre omul acest'a“.

A plans apostolul Petru cu amar pecatul acest'a, — simbolisand ca omul nu póte gresi, si nu se póte instreiná in mesura mai mare, decât gresind in materia de credintia.

A-ne ferí de acésta gresiéla si a-ne desvoltá si cresce pre noi si generatiunile viitorie in mesura mai mare, de cum am potut pana acum in spiritul evangeliei, — insemnéza a-ne pune si intari bas'a pentru o desvoltare in spirit crestinesc pre tóte terenele vietii.

Serbatori fericite !

La serbatorile nasterii Dlui Christos.

— Meditatiune. —

„Se mergem la Vifleem si se vedem ce s'a intemplat...“

Luca II. 13.

Éta ca s'a implinit profeti'a lui Isai'a profetul ce dice: „feciór'a va avé in pantece, si va nasce fiu, si

se va chiamá numele lui Emanuil, cu noi este Domnul“ (VII. 14), a sosit plenitudine a timpului“, dupa care a insetat omenimea patru mii de ani, acceptand cu ardóre se resara lumin'a lunei, sórele cunoscintiei.

A sosit diu'a fericirei mult asceptata, dupa care astfelu insetá omenimea din intunerecul pecatului: „Picurati de sus ceriurilor si norilor, faceti se curga fericirea si dreptatea se resara impreuna“ (Isai'a XLV. 8). Da, a sosit in fine diu'a préfericita, când: „Domnul plecá ceriurile si se pogóri, si intunerecul erá sub piciórele sale“, precum dice psalmistul David (Ps. XVIII. 9.) astadi ceriurile au rourat pamentul setos dupa lumina si dreptate „norii Domnului etern impreunati de darul spiritului sant au picurat róu'a dreptatii, lumin'a lunei, adevéru si dreptatea, cu un cuvent Mantuitoriu lunei, carele „a venit pentru mantuirea poporului seu“ dupa cuvintele profetului (Avacum III. 13.) si s'a aratat deja pre pament nascenduse in Betlehem séu Viflaim dupa profetul Michea, unde a mers Iosifu cu Mari'a logodnic'a s'a fiind ea ingreunata (Luca II. 4.) ca se se inscrie dupa porunc'a cesariului August. Iosif si Mari'a din Nazaret au fost din seminti'a lui David, ér locul nasterii imperatului David fiind Vifleemul si ei au trebuit se mérga acolo, ca se se inscrie la locul nasterii semintiei lor dupa edictul Cesarului. Toti din seminti'a lui David alergau in micul Veflaim, si numerul cel mare al celor ce venisera crescend crescea, multimea abia mai avé loc unde se se salasiluésca; siliti au fost deci si Iosif cu Mari'a a se salasilui intr'un staul de vite, pentru-ca colindand pe la usile némurilor si cunoscutilor si pe la ospetarii, tóte locurile fiind ocupate de multimea ce a venit numai capetara loc (Luca II. 7): „si când erau ei acolo s'a implinitu dilele cá se nasca ea, si au nascut pre fiulu seu celu antaiu nascut, si la infasiat si la culcat in iesle.“

Da, Imperatul marirei, Sórele dreptatii, lumin'a lunei, Mantuitoriu cel mult asceptat a binevoit a se nasce adi din précurata feciór'a sfanta in staulul boilor si tot pamentul s'a luminat de venirea Lui, caci Unul nascut fiu al Tatalui curesc a bine voit a-se umili „luând chip de rob“ numai pentru ca se ne scóta pre noi din robi'a pecatului, din intunerecul mortii si se ne deschidia usile Raiului, reversand lumin'a: dreptate, egalitate si fratietate némului omenesc.

Feciór'a astadi pre Cel mai pre sus infintiat nasce, ceriu fiind pescer'a si scaun de Cheruvimi feciór'a, ieslea salasiluirei, precum canta Biseric'a; da précurata feciór'a nascend astadi pre imperatul marirei, ca pre fiul ei préduice l'a tienut in bratiile sale, sarutând-lu cu iubire l'a laptat din dulcele ei sin si neavend légan de aur l'a culcat in ieslea boilor, fênul si paele servindu-i de perine, si l'au aburat boii, incaldindu-l precum a prevestit órecând

Isaia profetul: „Boul cunosce pre stepânul seu, si asinul ieslele Domnului seu“. (I. 3.) Atunci lumea pre dânsul nu l'a priceput, éra acum tóta lumea l'a cunoscut din minunile intemperate la marit'a nascerea s'a. Iadul sau cutremurat, ér ceriul si pamentul s'a veselit, caci in acea óra, când s'a nascut Mantuitoriul angerii din ceriuri au descins pe pament si proscernendu-se la piciórele Lui s'a inchinat Domnului marind pre imperatul imperatilor cantand cu bucurie: „Marire intru cei de sus lui Dumnedieu si pe pament pace si intre ómeni buna voire“ (Luc'a II. 14). Si éta angerul Domnului, archangelul Gavril vestesce pastorilor intempera minunata, si marirea Domnului a stralucit impregiurul lor.

Ér bunii pastori s'au inspaimentat vediend lumina mare dar nunciul divin i-a liniscit cu mangaiere dulce dicendu-le: „Nu ve temeti, ca éta ve vestesc voue bucuria mare, care va fi la tot poporul, ca astadi vi sa nascut Mantuitoriu, care este Christos Domnul in cetatea lui David“ (Luc'a II. 10-11.) Si ca pastorii se póte merge spre inchinarea Lui le adaoge: „si acest'a va fi voue semnu: veti afla un prunc infasiurat culcat in iesle“ (II. 12.); éra pastorii bucurandu-se fórt de vestea fericita a angerilor insi-si s'au alaturat catra corul angeresc:

„Angerii cantau
Pastorii fluierau,
Si toti se bucurau.“

Préfericitii pastori, cari s'au invrednicit de asia mare distinctiune, ca primii se fie, cari se scie vestea minunata ce in Viflaim se arata, se si grabira a-se indemna unul pre altul dicend: „Se mergem dara pana la Vifeem si se vedem ceea ce s'a intemplat, despre care Domnul ni-a facut noue conoscut.“ (Luc'a II. 15.) Si au mers pastorii, si au aflat pre Iosif si Mari'a dimpreuna cu nou nascutul si vediendul pre Dl i-s'au inchinat lui „marind si laudand pre Dumnedieu pentru tóte cele ce au adit si au vediut pre cum l'i-sa spus.“ (Ibid II. 20),

Se mergem si noi la Vifeem cu spiritele nóstre, reamintind minunata si fericita nascerea a Mantuitoriului lumei ca in aceste sânte dile se petrecem intru bucuria, mangaiere crescinésca, in dragoste si pace, intru dreptate, egalitate si fratietate, pentru ca ni s'a nascut nóue Mantuitor, lumin'a lumei sórele dreptatii, carele cu invetiaturile sale divine a straformat lumea. Asia ne invetia si Maic'a Biserica care singura ne este folositoare si anghira tare in valurile vietii. Ea ne este scut si intarire in vitregitatile timpului, ea ne da unica si adeverata mangaiere prin invetiaturile sale mantuitoire. Sa ne alipim dara tot mai mult de st'a nóstra maica, se ne aliam si noi la cantarile sale veselitoare si mangaitóre in aceste s-te dile ca cel putien mangaiere se avem intru multele nóstre ne-casuri.

„Veniti deci toti credinciosii
Se cantam cu cuviosii:
Marire Tie celui din vecie
Puternice Dómne!“

C. Lazar,
preot.

Proiect de lege

*asupra clerului mirén si seminarielor, substernut
corpurilor legiuitoire ale României, de catra d-l
Tache Ionescu, ministru de culte si instructiune
publica.*

[Continuare si fine.]

Art. 14. — Pana ce numarul preotilor va scadá la numarul normal, la cas de vacantia se vor preferi licentiatii in theologie, dupa dânsii preotii supra-numerari actuali si cei chirotoniti in viitor conform acestei legi.

Preotul supra-numerar, care refusa de a accepta transferarea la o parochie vacanta, perde dreptul de la ori ce fel de remunerariu.

Art. 15. — Numirea parochilor, a diaconilor si a celor-alti preoti se face de catra Episcopul respectiv din o lista de trei, pe care o va presenta Ministerului cultelor spre a alege unul din ei.

Cantaretii si paracliserii se numesc de Episcopii respectivi dupa recomandati'a epitropilor parochielor. Ei pot fi revocati de catra Episcopul respectiv.

Personalul clerical al bisericilor ce se sustien din fonduri particulare se numesc de catre Episcopii respectivi in acord cu reprezentantii legali ai fondului, din care se sustiene biseric'a.

Art. 16. — Protoereul se numesc de catra Episcopul respectiv pe termin de 3 ani din o lista de cinci, pe care o va presentá Ministerului cultelor spre a alege unul din ei. El se confirma prin decret regal.

Protoereul póte fi revocat printr'o decisie motivata fie de catre Episcop, fie de catra Ministerul Cultelor chiar inainte de expirarea termenului de trei ani.

Art. 17. — Parochul, diaconul si preotul supra-numerar, pentru neindeplinirea obligatiunilor cuprinse in acésta lege sau in alte legi ale tiei, precum si pentru tóte vinele de natura a le scadea prestigiul si autoritatea, vor fi judecati de consistoriile eparchiale prevediute in art. 21 din legea Santului Sinod, care se vor compune din trei membrii, unul numit de Ministerul Cultelor, unul de Episcopul respectiv si un al treilea tras la sorti dintre consiliarii Curtii de apel, daca la sediul chiriarchiei se afla o Curte de apel, dintre Presiedintii tribunalelor, daca nu exista o Curte de apel in judetiul, in care se afla sediul chiriarchiei.

Acesti membrii sunt numiti pe trei ani irevocabil, si vor primi o diurna pentru dilele, in cari tiên siedintia, fara a se considerá acésta indatorire cá o alta functiune publica.

Dreptul de a dá in judecata dinaintea consistoriilor il are atát Ministrul cât si Episcopul respectiv. Un regulament va determiná procedur'a.

Pedepsele disciplinare, ce pot da consistoriile sunt: avertismentul, censura cu retinerea lefei si destituirea din parochie cu incapacitatea de a mai deveni paroch.

Acuzatiunea dinaintea consistoriilor se va sustiené de catra inspectorii eclesiastici, ce se vor infiintia pe langa Ministerul Cultelor, când darea in judecata se face de catra Minister, de catre delegatul Episcopului, când densusul a dat in judecata.

Decisiunile consistoriilor sunt definitive.

Pentru indatoririle si greselile spirituale, parochii, diaconii si preotii supranumerari vor remané sub aceeasi jurisdictiune ca adi.

Art. 18. — Parochul este dator se indeplinesca tóte oficiile religióse pe rând, in diferitele bisericii din parochi'a sa.

El este dator se servésca fara plata tóte oficiile acelui'a dintre parochienii sei, care nu va fi in stare se platésca.

El este dator a predá invetiamentul religiunii in scótele publice, daca acést'a i-se va cere de catra Ministrul Cultelor.

El este dator a primi sarcin'a de tutor, sau de familie ale minorilor din parochia s'a, daca o lege ulterióra ii-va impune acésta datorie.

Capitolul III.

Despre Seminarii.

Art. 19. — Instructiunea personalului clerical inferior se da numai in seminarii.

Seminarul cuprinde un curs complet de 8 ani impartit in cursul inferior de 3 ani si cursul superior de 5 ani.

Vor fi in Romani'a de o com-data 2 seminarii cu curs inferior si anume la Roman si Curtea de Argesiu si 2 cu curs superior la Iasi si la Bucuresci.

Art. 20. — Materiile ce se predau in seminarii vor fi: limb'a latina, limb'a elena, limb'a franceza sau germana, istori'a, geografi'a, matematica, sciintiele fizice si naturale, notiuni de agromonomie, horticultura si viticultura, notiuni de medicina populara si veterinara, filosofi'a, pedagogi'a, istori'a sacra, istori'a bisericésca, confesiunea ortodoxa, teologia dogmatica, morala si pectorala, dreptul canonic, omiletica, liturgica, exegesa si patrologi'a, muzic'a vocala si bisericésca, desemnul, lucrul manual, gimnastica si jocurile gimnastice.

Programul seminariilor se va alcaturi ca si programul celor-l'alte scoli secundare, luandu-se si avizul facultatii de teologie.

Pe langa fie-care seminar cu curs superior va fi si o scóla de aplicatie, dirésa de catre profesorul de pedagogie care pentru acésta indatorire va fi retribuit cu o diurna egala cu léf'a unui institutor.

Art. 21. — Pe langa absolventii cursului inferior al seminariilor se vor poté primi in cursul superior, si numai pentru locurile, pe cari nu le vor poté umple absolventii seminarului inferior, si absolventii ai unui curs secundar in urm'a unui examen, al carui program se va determiná prin regulament.

Art. 22. — Scolarii seminariilor nu pot trece la licee sau la alte scoli secundare, nici a se prezenta la bacalaureat.

Diploma de absolvire a seminarului, care se va da in urma unui examen general, ale carui'a conditiuni se vor determina prin regulament, nu deschide nici o functiune publica afara de aceea de membru al corpului didactic, pe care absolventul seminarist o va poté capeta in limitele ce se vor statua prin lege instructiunei publice.

Art. 23. — Directorul fie-carui seminar va fi un cleric.

Inspectiunea seminariilor se fa face de catra Ministrul cultelor si de catra Episcopul respectiv.

Art. 24. — Numirea si disciplin'a corpului didactic al seminariilor se vor regulá de legea asupra invetiamentului secundar.

Regulamentul de punere in aplicare al acestei legi va fixa numarul profesorilor si orelor de lucru, luand drept norma ceea ce se va statuá si pentru profesorii celor-alte scoli secundare.

Art. 25. — Seminaristii se vor primi dintre absolventii claselor primare in urm'a unui concurs ale carui'a conditiuni se vor determiná print'un regulament.

Seminaristii vor fi interni, bursieri si solventi.

Art. 26. — Seminaristii de la seminariile ce se desfiintéza pe diu'a de 1 Septemvrie 1893, vor fi trecuti la seminariile ce reman in clasele respective.

Art. 27. — Ministrul cultelor este autorizat, daca va crede cu cale, se tréca din oficiu la o alta catedra din invetiament pe profesorii provizorii sau definitivi ai seminariilor ce se desfiintéza.

Capitolul IV.

Intretinerea parochiilor.

Art. 28. — In parochiile urbane fiecare paroch primesce o léfa de doue sute lei pe luna, daca este licentiat sau doctor in teologie; un'a suta lei pe luna, daca este absolvent al seminarului complet; siése-dieci lei pe luna, daca este absolvent al seminarului de grad inferior si patru-dieci lei pe luna,

daca este preot supra-numerar. In acelea-si parochii diaconul primesce una-suta lei pe luna, cantaretii lei cinci-dieci si paracliserul lei trei-dieci pe luna.

In parochiile rurale parochul primesce lei opt-dieci pe luna, daca are seminarul complet; cinci-dieci lei, d ca nu are de cât seminarul inferior si doue-dieci si cinci de lei daca este supra-numerar.

In parochiile, cari nu au pament, parochul, preotul supra-numerar si cantaretii primesc un spor de 25 lei la suta asupra remunerarielor de mai sus.

Preotii de la manastirile de maici vor primi léf a unui paroch rural, ér supra-numerarii de la aceste manastiri léf'a unui supra-numerar de parochie rurala.

Preotii si diaconii de la Mitropolii si Episcopii vor primi aceleasi lefuri ca si parochii si diaconii urbani.

Diaconii supra-numerari se asimiléza preotilor supra-numerari.

Preotii si diaconii de la bisericile, cari se intretien din fonduri particulare, vor primi cel putien lefurile prevediute in legea de fatia.

Art. 29. — Dupa diece ani de functionare de la promulgarea prezentei legi, parochul are dreptul la o sporire de léfa de doue-dieci la suta, dupa alti diece ani la o sporire de léfa de alti doue-dieci la suta.

Art. 30. — Legea pensiunilor se va aplicá si parochilor, diaconilor si preotilor supra-numerari cu deosebire ca anii de servitiu nu se vor numera de cât de la dat'a punerii in aplicare a acestei legi, si ca parochul, diaconul si preotul supra-numerar nu vor puté valora drepturile lor la pensiune de cât la vârsta de 70 ani, sau si mai inainte, daca se va constata, ca din infirmitáti incurabile nu mai pot continuá serviciul lor.

Pentru preotii si diaconii adi intretienuti de stat se vor adaoga si anii serviti inainte de punerea in aplicare a acestei legi si in cursul caror'a li s'au facut retièneri conform legii pensiunilor.

Art. 31. — Deosebit de lefurile fixate prin prezenta lege, parochul si supranemerarii se vor bucura de veniturile epitrahilului, oprit fiind de a cere taxe mai mari de cât cele ce se vor fixá prin regulamentul de aplicare al acestei legi.

La parochiile urbane, resiedentie de judetie, taxele se vor spori cu 50⁰/₀.

Produsul acestor taxe se va imparti astfeliu.

$\frac{3}{4}$ de o potri va parochului si supranumerarilor si $\frac{1}{4}$ cantaretilor si paracliserului.

Art. 32. — Pentru intretienerea bisericeii in parochiile urbane vor fi cel putien 20 lei pe luna de biserica, in cele rurale cel putien 10 lei pe luna de biserica.

Art. 33. — Pamenturile bisericilor rurale se

vor desparti de ale locuitorilor, si se vor arendá prin licitatie de catra epitropiile parochiilor.

Produsul arendeii se va imparti personalului clerical :

$\frac{3}{4}$ parochului si supra-numerarilor din parochie si $\frac{1}{4}$ cantaretilor.

Art. 34. — Bisericele, cari au venituri proprii, vor trebui seintrebuintieze acele venituri pentru plat'a personalului conform legii de fatia, sub controlul primariilor respective.

Daca acele venituri prisosesc, prisosul se va face fond destinat numai la repararea si intretienerea bisericeii, sau a celor-alte asiedieminte de binefacere si cultura deja intemeiate de acele biserice.

Nici o alta destinatiune nu se va putea dá fondului, sau venitului fondului fara autorizarea Ministerului cultelor.

Art. 35. — Bisericele sunt persóne juridice.

Averile lor se administréza de epitropii, conform actelor de donatiuni si testamentelor si sub controlul primariilor respective.

Bisericele, ale caror venituri vor fi suficiente spre a acoperi cheltueelele prevediute in acésta lege, nu vor mai primi plata pentru personal sau material, nici de la stat, nici de la comuna.

Art. 36. — In parochiile urbane plat'a personalului clerical si a intretienerei bisericilor cade in sarcin'a comunelor.

Sumele necesare pentru acest sfèrsit se vor inscrie din oficiu in budgetele comunelor.

Plat'a se face prin epitropiile parochiilor, caror'a comunele vor emite sumele necesare in rate trimestriale.

Comun'a care va intardia cu plat'a unei rate trimestriale va perde dreptul de a face dèns'a plata catra epitropii.

In acest cas sumele necesare se vor inscrie din oficiu in budgetul comunei, si vor fi versate Statului care le va preda epitropiilor parochiilor.

Statul inscrie in budgetul ministerului cultelor o subventie de lei 600.000 pe an, care se va imparti comunelor urbane in proportie cu numarul parochiilor lor.

Art. 37. — In parochiile rurale plat'a personalului clerical se face de Ministerul cultelor. Intretienerea bisericilor inse este in sarcin'a comunelor.

Plat'a se va face prin epitropiile parochiilor caror'a Ministerul cultelor va remite sumele necesare.

Art. 38. — Pentru acoperirea acestor cheltueli se infiintéza o taxa de patru lei pe an asupra tuturor contribuabililor de rit ortodox din comunele rurale.

Art. 39. — Intreținerea personalului si a bisericelor prevediute in art. 1, alin. 3, va fi in sarcin'a Statului.

Dispositiuni diverse.

Art. 40. — Un regulament va determiná modul de aplicare al acestei legi.

Art. 41. — Tóte legile si regulamentele contrarii legeri de fatia sunt si reman abrogate.

Art. 42. — Personalul din directiunea cultelor a Ministerului cultelor va puté fi sporit pe cale budgetara peste prevederile legeri de organizare a acestui Minister.

Inspectorii eclasiastice se vor infintia pe langa acest Minister tot pe cale budgetara.

Un regulament va determiná conditiile de admisibilitate si atributiunile lor.

Art. 43. — Acésta lege se va pune in aplicare la 1 Aprilie 1894, afara de partea relativa la chirotonii, care se va aplicá odata cu premulgarea legeri si partea relativa la seminarii, care se va pune in aplicare la 1 Septembrie 1893.

Pana atunci se vor alcatui programele seminarierilor si se vor adaptá localurile la noile noi.

Art. 44. — Ministerul instructiunii publice este autorizat, in limitele creditelor acordate pentru seminarii in budgetul anului 1893—94, se aplice dispositiunile din acésta lege relativa la seminarii.

D I V E R S E.

* *Consistoriulu eparchial aradan* este conchiamat in sedintia plenaria pre Marti'a viitoria in 29 Decembrie 1892 (10 Ianuarie 1893) la 10 óre inainte de amédi.

* *Chirotesia*. Pré Santi'a S'a, parintele Episcop al Aradului Ioan Metianu a chirotesit Duminec'a trecuta intru protopresviter onorariu pre parintele Ignatie Papp, asesor referinte la senatulu bisericescu din Arad.

Felicitárele nóstre!

* *Stéu'a Magiloru*. In dilele sale marele Kepler se incercá a reduce stéu'a magiloru la unu simplu fenomenu al Naturei, afirmand cá planet'a Saturn cu Iupiter au ajuns se stee forte aprópe de olalta; dar calcululu seu n'a succesu. In dilele trecute inse vine astronomulu anglesu Stockwell, si ni-areta prin calculu, cá in 8 Maiu anulu 6 inainte de er'a crestina, planetele Venus si Iupiter se aflau in conjunctiune, si cá inainte de resaritulu sórelui se vedeau dela Ierusalim spre resaritu cá o singura stea. Deca este corect calcululu lui Stockwell, atunci Dlu Christos s'a nascutu in lun'a lui Maiu anulu 6 a. Chr.; si deca a fost restignit Vineri pe timpu de lun'a plina a Pasciloru, atunci acést'a s'a potutu

intemplá numai in 3 Aprilie, anulu 33 dupa Chr., de ora-ce intre anulu 6 a. Chr. si 60 d. Chr. alta luna plina a Pasciloru nu s'a intemplatu Vineri'a.

* *Avizare si invitare*. Corul vocal român din Biseric'a-alba, cá in tot anul asia si in acest an arangieza in presér'a de St. Vasilie 31 Decemvre an. c. (12 Ian. 1893 st. n.) o producere de cantari si o piesa teatrala. Cantarile: „Dute vent“ de Leff bucata boema, „Rentórcerea victoriosa“ de Bianchi cor mixt, „Te-ai dus iubito“ de Porumbescu, „Siciliana“ de Mascagni, „De sotto de la Flaida“ de Michele Chiesa, apoi „Roba da Chiodi“ seau Chiuituri din vietia universitarilor de Bologna, dupa acestea Pantomima, „Madam Blubart“ sunt tot atátea bucáti atragatore, cari vor incantá publicul. Recomandám acesta productia in spriginul celor cu simtire si intreg publicului român si prin acést'a l-invitam a ne onorá fara de a mai a asteptá invitare separata. Biserica-alba in 20 Decemvre 1892. Corul vocal român.

* *Cultivarea lutiernei*. In economi'a rurala un articol fórte important este nutretiuul. Fara nutretiu de ajuns economul nu póte tiené vite bune, cu cari se-si lucre pamentul, si cari vëndiendu-le se se platésca bine. Facendu-se comasare in cele mai multe locuri atát pasiunatul cât si fenatiile s'au redus intr'o mesura de tot mare. Economul nu numai iérn'a, dara si vara este silit, se-si tiená vitele in grajd si se le nutrésca, pre cum se dice, din mana. Ca se o póte face acést'a, are lipsa de nutretiu mult si bun. Nutretiu si mult si bun i-i ofere economului lutiern'a (trifoiul). Ea se cosesce si de 4—5 ori pre an, si vitele o mânca fórte bine si verde si uscata. Daca voim, ca lutiern'a se produca bine, trebuie se fim cu luare aminte atát la proprietatile fisice, cât si la poterea nutritóre a solului. Lutiern'a fiind o planta, care arunca radecini adânci, ii priesce pamentul pufaios sau rar. Acést'a trebuie arat afund, cá astfelu radechinele lutiernei se póta petrunde prin el. Afundimea paturei de pament inse nu mult ajuta, daca nu contine destule elemente nutritóre. Lutierna iubesce cu deosebire cali si varul, deci unde se afla elementele acestea, ea prosperéza fórte bine. Daca pamentul, altcum acomodat pentru lutierna, numai pentru aceea nu produce, fiind ca este serac de var, se póte ajuta prin gunoirea cu var nestins. Varul se pune pre pament de cu tómná, se pune in gramedi mici ca si gunoiul comun, si se acopere cu tierina. In decursul iernei se meruntiesce varul de la sine, éra primavar'a cât se póte de curénd se imprasce. Mai consult este, daca se póte, se se are pamentul afund dupa imprasciarea varului. Pamentul destinat pentru lutierna de comun se ara de cu tómná, éra primavara (in Martie ori Aprilie) se sémena si se grapa bine. Pentru un iuger (lantiu) se recere cam 12—14 kgr. sementia de lutierna ni-se pare cam scumpa, caci maja m. costéza 50—60 fl., dara considerând ca pamentul odata semenat produce 5—6 ani, ea ni se va paré destul de ieftina.

Nr. 118/1892.

A n u n c i u .

In conformitate cu punctulu 2 din protocolulu adunarei generali dela 11 Iuniu n. 1892 si cu punctulu I. lit. e) din protocolulu siedintiei directiunali din 4 Iuliu n. a. c., aducem la cunoscenti'a tuturor celor interesati, că asociatiunea nationala aradana pentru cultur'a poporului romanu impartiesce in anulul acest'a 2 ajut'orie de câte 20 fl. v. a. la doi elevi meseriasi romani.

Doritorii de a obtiené vre-unulu dintre aceste ajut'orie au se tramita, pana in 18 Ianuaru st. n. 1893, la adres'a notariului asociatiunei, petitiune pravediuta cu atestatu de paupertate, de botezu si de progresu.

Aradu, 31 Decembre n. 1892.

T. Ceontea, m. p.
director secundariu.

Iosif Moldovan, m. p.
notariu.

Nr. 120/1893.

A n u n c i u .

In conformitate cu decisul adunarei generali Nr. 2 dela 11 Iuniu n. 1892 si cu punctul VII al protocolului siedintiei directionali dela prim'a Ianuaru n. 1893. aducem la cunoscenti'a celor interesati, că asociatiunea nationala Aradana pentru cultur'a poporului român impartiesce in anulul acest'a trei ajut'ore de câte 20 fl. v. a. si anume: unul pentru un studinte dela scólele medie, altul pentru un tiner din preperandi'a gr. or. rom. din Arad, si al treilea pentru o eleva dela scól'a superióra româna de fetitie din Arad.

Recursele pravediute cu documentele necesarie se se adreseze la subscrisul notariu pana in 6/18 Ianuaru 1893.

Din siedinti'a directiunei tiunta la 1. Ianuaru n. 1893.

Teodoru Ceontea, m. p.
direct. secund

Iosif Moldovanu, m. p.
notariu.

C o n c u r s e .

Pentru deplinirea parochiei vacante de clas'a a III-a din comun'a Sarandu, protopresbiteratulu pestesiuului, pe bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu gr. or. din Oradea-mare din 21 Septembrie a. c. Nr. 1073 si 1083 B. se escrie concursu cu terminu de alegere de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 1. Birulu preotiescu dela 100 numere, de cas'a câte un'a vica cucuruzu sfarmatu. 2. Pamentalu parochialu 20 iugere clas'a I. 3. Stolele usuat

la unu anu 60 fl. 4. Casa parochiala cu gradina, 5. Unu intravilanu separatu in pretiu de 20 fl la anu; tóte aceste computate in bani dau un'a suma de 415 fl, v. a. Se observa ca in casu când alegendulu preotu nu aru fi satisfacutu cu venitulul din cele insirate mai sus, Comitetul parochialu se obliga a solvi in numerariu cele 400 fl, in rate trei lunarie.

Recurrentii voru avea a-si subscrerne petitiunile loru instruite conformu prescrielor statutului organicu adresate comitetului parochialu din Sarandu, in Lugosiulu de sus p. u. Élesd pana la terminulu susindicatu, precumu si a-se presenta in vre-o Dominee'a ori Sarbatóre in S. Biserica din locu pentru de a-si arata desteritatea in cele preotiesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TEODORU FILIPU, m. p. protop.

—□—

Pentru deplinirea parochiei de clasa a III. din **Tilecusiu**, tractulu Pestesiuului, pe bas'a ordinatiunei Ven. Consistoriu gr. or. din Oradea-mare din 24 Noemyre (6 Decemvre) Nr. 1249 B.) Se escrie concursu cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele sunt: 1. Cas'a parochiala cu gradina de legumi. 10 fl, 2. Birulu preotiescu dela 100 numere, de case câte un'a vica cucuruzu sfarmatu à 5 fl, cubulu: 125 fl., 3. Pamentalu parochialu 25 iugere catastrale parte aratoriu, parte fénatiu, parte padure à 10 fl, iugerulu: 250 fl., 4. Stolele usuate dupa calcululu mediu a celor 5 ani din urm'a 50 fl., tóte aceste la olalta dau un'a suma de 435 fl.

Doritorii de a ocupa acésta parochie voru avea a-si trimite recursele loru pravediute cu documentele necesarie si adresate Comitetul parochialu la subscrisulu in Lugosiulu de sus post'a ultim'a Élesd, si a-se presenta in S.-Biserica din locu spre a-si arata desteritatea in cele preotiesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: TEODORU FILIPU, m. p. protopresbiteru.

—□—

Pentru deplinirea parochiei vacante din comun'a **Ohaba-Serbésca**, protopresbiteratul Lipovei, prin acésta se escrie concurs cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele impreunate cu acésta parochia sunt:

1. Una sessiune parochiala de 30 iugere, parte pament aratoriu, parte fenatiu. cu un venit anual de 250 fl.
2. Birul si stol'a usuata computate in venit mediu anual 240 fl.
- 3) Un platiu parochial cu un venit-anual de 10 fl. Laolalta un venit anual sigur de 500 fl. v. a.

Recursele ajustate conform prescrielor stat. org. si adresate comitetului parochial din Ohaba-Serbésca, se se tramita subscrisulul protopresbiter in B.-Lippa, pana la terminul, susindicat, avénd recurrentii indetorirea, de a-se presenta in s'ta biserică din Ohaba serbésca spre a-si arata desteritatea in cele rituale.

Ohaba serbésca 29. Novembrie st. v. 1892.

Comitetul parochial.

In contielegere cu mine: VOICU HAMSEA, m. p. protopresbiter.

—□—